

Recyclen 'must' met oog op dreigende schaarste

Na 15 jaar lid te zijn geweest van het Europese Parlement keert dr. Hans Blokland Brussel en Straatsburg per 14 juli a.s. definitief de rug toe. Naast vice-voorzitter en penningmeester van de IND/DEM-groep, was hij onder meer lid en ondervoorzitter van de Commissie Milieubeheer, Volksgezondheid en Voedselveiligheid; lid van de Commissie Burgerlijke Vrijheden, Justitie en Binnenlandse Zaken; plaatsvervangend lid van de Commissie Vervoer en Toerisme; lid van de tijdelijke commissie Klimaatverandering; lid van de delegatie EP-Centraal Azië en lid van de delegatie EU-Zuid Kaukasus. Inmiddels maakt Blokland deel uit van de Raad van Advies van de BRBS. De redactie legde hem de vraag voor wat hij op het gebied van afval nog graag in Europa gerealiseerd had gezien en vroeg hem daarnaast om een reactie op de Nederlandse interpretatie van de voorkeursvolgorde.

"Het afvalbeleid in Europa en in het verlengde daarvan de handhaving, zijn voor mij twee 'never ending stories'. Mijn interesses op dat vlak zullen na 13 juli niet wezenlijk veranderen. Maar terugblikkend zou ik de Kaderrichtlijn Afval toch zeker als de mijlpaal van dit decennium willen bestempelen. Daarin liggen de contouren van het afvalbeleid verankerd waaraan de lidstaten zich te houden hebben. Wil dat geen papieren tijger zijn dan zou je in feite ook de handhaving daarvan in één adem moeten noemen. Het Europese Parlement heeft zich ook altijd een voorstander getoond van een handhavingsrichtlijn, maar zover is het nooit gekomen. Collega Caroline Jackson, onder meer voorzitter van de Milieucommissie, heeft zich bij herhaling hiervoor ingespannen en hiervoor daadwerkelijk ook een resolutie voorbereid. Vooralsnog bestond hiervoor onvoldoende draagvlak bij de Raad van Milieuministers. Tegenstanders menen dat zo'n richtlijn het vertrouwen in de lidstaten ondermijnt. Die conclusie deel ik niet. Voor mij is het nog steeds de vraag of de lidstaten met die vrijblijvendheid adequaat kunnen

Hans Blokland: "Recycle zo lang mogelijk wat te recyclen valt. Verbranden met energierugwinning kan immers altijd nog."

omgaan. Dit aspect moet in mijn optiek dan ook ooit vorm en inhoud krijgen door een richtlijn die de lidstaten de verplichting oplegt een onafhankelijk handhavingsorgaan in te stellen. Wellicht dat het met het regelen van de handhaving nog eens dezelfde kant op gaat als met de verordening overbrenging van afvalstoffen. Steeds weer bleek uit de feiten dat er veel transport van illegaal afval plaatsvond. Een aantal lidstaten, waaronder Frankrijk, ontkenden dit. Voortschrijdend inzicht nam de tegenstanders uiteindelijk de wind uit de zeilen en de aanscherping van de verordening kwam er alsnog. Hierin zijn overigens de nodige sporen van de Ladder van Lansink herkenbaar. Zo is een

wezenlijk uitgangspunt bij de export van afval dat dit op een milieuvriendelijke manier wordt hergebruikt. Zo'n begrip is natuurlijk voor verschillende uitleg vatbaar. Verduidelijking is dan altijd geboden. Vandaar dat uiteindelijk is vastgelegd dat de wijze van verwerking in het ontvangende land minstens zo goed moet zijn als in het land van herkomst. Maar onderweg kan er altijd nog het nodige gebeuren. Ook dat risico is dichtgeschroefd door de lidstaten van doorvoer hierover vooraf te informeren en de verantwoordelijkheid van het exporterend land eerst te laten ophouden nadat de partij op de juiste wijze is verwerkt. Die verordening heeft onmiskenbaar

voordelen, vooral voor de kleinere lidstaten. Neem nu bijvoorbeeld een land als Luxemburg. In redelijkheid kun je zo'n klein land niet verplichten tot het opbouwen van een 'eigen' recycling industrie.

Eco-design noodzaak

De pré-ambule van de Kaderrichtlijn Afval leunt zwaar op de Ladder van Lansink. Voor het Europese Parlement de standaard wat prioriteit van afvalverwerking betreft. De (Europese) Raad van Milieuministers ging evenwel niet zo ver. Na veel discussie is er uiteindelijk een compromis gevonden. Zo gaat dat ook in de Europese politieke arena. Voor mij is die pré-ambule echter glasheider. De lidstaten zouden er goed aan doen die consequent als uitgangspunt voor het nationale beleid te hanteren. Opvallend vind ik overigens wel dat preventie nauwelijks aandacht heeft gekregen in de Kaderrichtlijn Afval. Alle aandacht lijkt zich te richten op recycling. Een erkenning dat de eindigheid van grondstoffen een serieuze zaak is. We moeten dan ook niet wachten tot we de gevolgen daarvan aan de lijve ondervinden, maar nu al anticiperen op de dreigende schaarste. Tegen dat licht gezien is een eco-design richtlijn een wel-

kome aanvulling. Het is hoog tijd af te stappen van het toepassen van onnodig veel verschillende ingrediënten in onze producten. Meer nadruk moet gelegd worden op de recyclingmogelijkheden aan het einde van de levenscyclus.

Oog voor lange termijn

De Kaderrichtlijn Afval kent hergebruik en recycling van afval duidelijk een hogere prioriteit toe dan verbranden. De lidstaten zouden dat ook moeten bevorderen. Helaas is dat nog geen wet van Meden en Perzen. Vragen in de Tweede Kamer naar aanleiding van de discussie rond het LAP-2 wezen dat nog eens uit. Minister Cramer meent wat vrijblijvender met deze voorkeursvolgorde om te kunnen gaan. Zij kiest bijvoorbeeld voor verbranden met energierugwinning in plaats van recyclen wat te recyclen valt. Dat kan zij doen door aan te tonen dat dit alternatief grote voordelen heeft. Daarbij richt de scope zich niet alleen op milieutechnische, maar ook op sociaal economische voordelen. Tegenstrijdig is wel dat minister Cramer, met in haar kielzog het departement, fervente voorstanders zijn van het Cradle-to-Cradle concept. Ik hoop dat er in ons land snel meer oog komt voor het lange termijn denken. Recycle

zo lang mogelijk wat te recyclen valt. Verbranden met energierugwinning kan immers altijd nog.

Overigens deed zich in Denemarken een soortgelijke problematiek voor rond afvalolie. Ook daar was de discussie over recycling dan wel verbranden de voorkeur had. Diverse onderzoeken wezen op de nodige milieuvordelen bij recycling. Andere onderzoeken spraken dit weer tegen. Ook een kostenvergelijking tussen primaire en secundaire grondstoffen hielden elkaar in evenwicht. Om een zuivere vergelijking te maken is het wel zaak om ook de kosten van de inzamelstructuur en verwerkingsinstallaties in de afwegingen te betrekken. De keerzijde van een uitgesproken 'ja' voor verbranden kan immers tot grote kapitaalvernietiging leiden. "